

Projektnamn: Förstudie-Hållbara transporter Kalmar Växjö och Lnu

Programområde: Småland och Öarna

Ärende ID: 20201240

Sammanfattande beskrivning

I samband med två stora byggprojekt - nytt stationsområde i Växjö och ett helt nytt universitetsområde i Kalmar kommun ges en unik chans att utveckla och testa nya lösningar när det gäller t.ex. strategisk planering av omgivande områden och tillfartsvägar för cykel; Demonstration av innovativa tekniska lösningar som bidrar till att göra cykelresor - i kombination med kollektiva transporter - snabba, enkla och bekväma; Information, utbildning och kampanjer som är direkt kopplade till planerade och genomförda förändringar i de fysiska förutsättningarna för hållbart resande.

I förstudien "Energieffektiva transporter Kalmar Växjö och Lnu" samarbetar Kalmar och Växjö kommun med Linnéuniversitetet och byggsektor för att förbereda ett gemensamt genomförandeprojekt med det övergripande målet är att alla transporter vid resor till och från det nya stadsintegrerade universitetet i Kalmar, det nya Resecentrat i Växjö samt Linnéuniversitetets campusområde i Växjö ska vara fossilbränslefria år 2030.

Bakgrund och omvärld

Bakgrund

Linnéuniversitetet (Lnu) är ett universitet beläget i två städer; Kalmar och Växjö. I Växjö är universitetet samlat på ett campus, ett stort universitetsområde ett par kilometer utanför Växjö centrum. I Kalmar är universitetet idag utspritt på en rad olika platser runtom i staden. Universitetet har ca 2000 anställda och 31 000 studenter, varav ca 14 000 helårsstudenter. Det är alltså närmare 16 000 personer som regelbundet ska ta sig till och från något av de båda universitetsområdena. Varje dag reser dessutom ett stort antal medarbetare mellan de båda städerna. En stor utmaning ligger i att ställa om resandet till och från de båda universitetsområdena i en mer hållbar riktning, bland annat genom öka andelen resor med cykel, minskad bilanvändning och därigenom minskade koldioxidutsläpp, förbättrad hälsa och skapandet av mer attraktiva stadskärnor. Parallellt pågår just nu planeringen och projektering av två stora centralt belägna byggprojekt. 1) Ett nytt stadsintegrerade universitetsområde i Kalmar 2) Ett nytt Resecentrum i Växjö med nära koppling till Lnu:s campusområde. Med rätt utformning av dessa områden och väl planerade tillfartsvägar, välplacerade och

säkra cykelparkeringar finns det potential att avsevärt förbättra möjligheterna till hållbart resande för studenter, universitetets medarbetare, besökare och städernas invånare under en lång tid fram över. Båda dessa stora satsningar i Kalmar och Växjö ger en unik chans att utveckla och testa nya lösningar när det gäller t.ex. strategisk planering av omgivande områden och tillfartsvägar för cykel; Demonstration av innovativa tekniska lösningar som bidrar till att göra cykelresor - i kombination med kollektiva transporter - snabba, enkla och bekväma; Information, utbildning och kampanjer som är direkt kopplade till planerade och genomförda förändringar i de fysiska förutsättningarna för hållbart resande. Det faktum att satsningarna sker parallellt i tiden ger möjligheter för aktörer i de båda städerna att stötta varandra i utveckling, planering och genomförande av utvecklingsinsatser. Det ger även goda förutsättningar att skapa och kommunicera någon form av gemensam standard för hållbara transporter till och från de båda stations och universitetsområdena som både är en av de stora arbetsgivarna i städerna, men även genererar mycket resande av studenter och besökare. Som resenär vet man vad man kan förvänta och reser därför gärna kollektivt. Det planerade projektet är helt i linje med de medverkande aktörernas planer och prioriteringar kring hållbart resande. Linnéuniversitetet har som mål att minska sina utsläpp av CO₂ från transporter och tjänsteresor men även underlätta för hållbart resande till och från arbets- och studieplatsen. Växjö kommun har tagit beslut om att bli en fossilbränslefri stad senast 2030. För att nå detta mål måste drastiska åtgärder göras för att få människor att tänka om och tänka nytt. Då transporterna står för nära 95 % av Växjös totala CO₂-utsläpp är detta det område som är högst prioriterat i Växjös miljöarbete. Växjö har därför utarbetat en transportplan där ett av målen är att få allt fler att ändra resvanor och i betydligt större utsträckning välja gång, cykel (37 %) och kollektivtrafik (10 %) istället för bilen, för resor i och till staden 2020. Kalmar kommun har, liksom Växjö kommun och resten av regionen som mål att vara fossilbränslefri år 2030. Ska också vara årets studentstad Kalmar Växjö år 2018. För att nå målen behövs både attityder och förutsättningar ändras, för att göra det snabbt, enkelt, bekvämt och kostnadseffektivt att välja andra färdmedel. För att lyckas med detta behövs både infrastruktur och system förbättras och attityder ändras.

Omvärd och samverkan

Det finns en rad olika genomförda och pågående projekt som syftar till att öka andelen hållbara transporter. I Tillväxtverkets bank över pågående Regionalfondsprojekt finns bl.a. följande intressanta projekt: ReKo - Resor mot ett Koldioxidsnålt samhälle (id 20200591); Etablering av resecentra i Kalix och Haparanda för persontrafik på nya Haparandabanan (20200574); Fossilfria resor och transporter (id 20200646); Hållbart resande i ett växande Värmland (id 20200537); Hållbart resande i Östra Mellansverige (id 20200121); Hållbara resor i Västernorrland (id 20200265), till sist vill vi också nämna den förstudie med titeln Åk Tåg som nyligen beviljats Kalmar kommun. Det finns även flera studier och utredningar kopplade till infrastrukturella förutsättningar, attityder och resvanor

mm. Regionalt finns bl.a. de studier som kommit ut av projektet Den attraktiva regionen (DAR), men även rapporter som arbetats fram av Energikontoret Sydost under de senaste åren. "Resvaneundersökningen bland pendlare på Öresundstågen mellan Kalmar och Växjö" (2013), "Arbetsgivare mellan Växjö, Kalmar och O-hamn" (2015), Testresenärer på Öresundståget mellan Kalmar och Växjö" (2015) samt "Modern itteknik för pendlare mellan Kalmar och Växjö" (2014). En styrka med det planerade projektet är att det tar sin utgångspunkt i två specifika platser som redan i dag är sammankopplade med relativt täta tågavgångar och att projektets partners tar ett gemensamt och samlat grepp med fokus både på mjuka insatser för beteendepåverkan men också teknisk utrustning och planering av den fysiska infrastrukturen. Projektet är redan nu väl förankrat genom kontakt är tagen med en rad viktiga aktörer. Linnéuniversitetet, Skanska, P&E fastighetspartner, Kalmar kommun, Växjö kommun, Videum i Växjö, Länstrafiken i Region Kronoberg, Länstrafiken i Kalmar län. Utöver detta kommer projektet samverka och ge synergier med en rad olika insatser som planeras i Kalmar och Växjö parallellt med aktiviteterna i projektet. Det gäller t.ex. ambitionen att bli Årets studentstad Kalmar Växjö 2018 - effektiva och hållbara transporter är en viktig förutsättning för att lyckas. Det finns även en stark koppling till satsningen på att få utmärkelsen Åretsstadskärna i Kalmar.

Koppling till det lokala näringslivet

På en generell nivå är ett robust, effektivt och hållbart transportsystem med god kapacitet en viktig förutsättning för jobb och hållbar utveckling i kommuner och regioner och i hela Sverige. Transporter knyter ihop regioner och är en nödvändig förutsättning för en växande ekonomi, ökad befolkning, förbättrade möjligheter till pendling, besök och ökad sysselsättning. Ett väl fungerande transportsystem är en förutsättning för att företagen ska kunna verka och växa i hela landet. Regionalt är effektiva och hållbara transporter är en viktig förutsättning för Linnéuniversitetets och de båda universitetsstäderna Kalmar och Växjös möjligheter att växa. Ett starkt och väl sammanhållet universitet förväntas bidra till etablering och utveckling av kunskapsintensiva, konkurrenskraftiga och regionalt baserade företag. Och på så sätt finns det en indirekt koppling till projektets förväntade resultat och det regionala näringslivet. Men utöver en indirekt relevans för det regionala näringslivet finns det flera tydliga direkta och konkreta kopplingar. - Ett kommande projektet kommer att kunna ge möjligheter till utveckling av eller inom regionalt baserade företag som arbetar med olika typer av tjänster kopplat till hållbara transporter, mobility management och tekniska lösningar som främjar hållbara transporter mm. Under förstudien kommer projektets partners ta hjälp av Videum Science Park i Växjö och i Kalmar Science Park för att undersöka möjligheten till inkubatorverksamhet eller andra insatser som uppmuntrar till företagsutveckling kopplat till projektets aktiviteter. - De företag (Skanska och P&E fastighetspartner) som projekterar, bygger och kommer att äga de nya universitetslokalerna i Kalmar samt Videum som äger universitetslokalerna i Växjös bestånd kommer ges möjligheter att utveckla

effektiva lösningar för hållbara transporter som kan fungera som förebilder för liknande projekt i andra delar av Sverige och Europa. Leverantörerna av dessa lösningar kan mycket väl vara små och medelstora regionalt förankrade företag - De företag som befinner sig inom eller i direkt anslutning till de båda städernas universitetsområden kommer att gynnas av projektets aktiviteter. I både Kalmar och Växjö handlar det om det lokala näringslivet, turistföretag, handlare och universitetsbaserade utvecklingsbolag med ett starkt intresse av effektiva och hållbara transporter. Projektet bidrar både till miljö och folkhälsa, men kan också bidra till att stärka näringar såsom turismen. Både Växjö och Kalmar är knutpunkter för nya turismrelaterade cykelleder (Sydostleden) och (EuroVelo 10, Baltic Sea route). - I genomförandeprojektet är avsikten att samla företag för att bidra till diskussioner runt hållbara transporter. I Växjö finns till exempel företagsnätverket Sustainable Småland som har hållbara transporter som ett av sina prioritetsområden. Projekt kommer kunna bidra till större förståelse för lokala och regionala transporters betydelse och skapa utvecklings- och samverkansmöjligheter för företagen och mellan företagen, universitetet och kommunen.

Mål och resultat

Mål

Mål med förstudien: Det övergripande målet med förstudien är att arbeta fram en ansökan till genomförandeprojekt. Arbetet kommer att fokuseras på följande delmål: 1) Skapa bild av trafikflöden i de cykelstråk som leder till och från det nya LNU området i Kalmar samt till och från Växjös nya resecentrum. 2) Undersöka förutsättningarna för cykelfrämjande innovationer inom två områden: Det nya universitetsområdet i Kalmar och det nya resecentrumet i Växjö. 3) Ta fram Nulägesbeskrivning av resvanorna bland Linnéuniversitetets studenter och medarbetare 4) Ge inspiration till och höja kunskapen inom projektgruppen, kopplat till arbetet mot mål 2 och 4 kommer förstudiens partners/medfinansierare undersöka möjligheten till utveckling av regionalt baserat företagande kopplat till tjänster, mobility management och tekniska innovationer som främjar hållbart resande. För att ett genomförande projektet ska kunna nå det övergripande projektmålet är det absolut nödvändigt att beakta jämställdhets och mångfaldsfrågor. Genus, social och kulturell bakgrund är viktiga bestämningsfaktorer när det gäller resvanor och attityder till olika transportslag. Projektgruppen kommer att ta hjälp av de experter och de erfarenheter som finns i de deltagande organisationerna för att säkerställa att resultaten speglar alla delar av befolkningen i projektets geografi. Kalmar kommun har en gedigen kompetens kring att jämställdhetssäkra både kommunala verksamheter men även offentliga fysiska miljöer utomhus. Under förstudien handlar det om att t.ex. säkra att urvalen av deltagarna resvaneundersökningen är representativ, att jämställdhet och tillgänglighetsfrågor lyfts in som en variabel i uppdraget till de externa konsulter som ska genomföra stråkanalyser och trafiksimuleringar.

Ytterst handlar det om att de förslag på både tekniska innovationer och utformning av tillfartsleder som tas fram och presenteras inom projektet skall tillgodose behov hos både kvinnor och män, personer med olika kulturell bakgrund, samt personer med funktionsnedsättning.

Målgrupper

Den primära målgruppen för genomförandeprojektet är de personer som reser till och från universitetsområdena i Kalmar och Växjö. Det handlar i första hand om studenter, medarbetare och besökare vid/till Linnéuniversitetets båda campus. Många resor sker mellan Kalmar och Växjö, ett nära samarbete mellan de två städerna kommer att bli viktigt. Då universitetsområdet i Kalmar smälter samman med intilliggande stationsområde, köpcentrum och det planerade hotellet, riktar sig projektets insatser även till besökare i området som helhet. Växjö har också en omfattande byggnation av bostäder i anslutning till universitetet, varför även dessa kommer dra nytta av åtgärder. Den sekundära målgruppen är beslutsfattare både inom privat och offentlig sektor med ansvar för trafikplanering, projektering och utförande av större byggprojekt. Ambitionen är även att fånga upp små och medelstora företag med potential att utveckla tjänster och innovativa lösningar som bidrar till att göra transporter snabba, enkla och bekväma

Förväntat resultat vid projektavslut

Förväntade resultat med förstudien: Projektets parter ska efter förstudien ha: 1. Höjt sin kunskap om av dagens trafikflöden (främst när det gäller cykel) i de stråk som leder till och från det planerade nya universitetsområdet i Kalmar samt det planerade Resecentrumet i Växjö. Genomfört en första analys av vilka delar som behöver förbättras. 2. Ha höjt sin kunskap om förutsättningarna för cykelfrämjande innovationer/tekniska lösningar inom området för det planerade nya universitetsområdet i Kalmar samt Resecentrumet i Växjö. 3. Höjt sin kunskap om Linnéuniversitetets medarbetares och studenters resvanor.

Målvärde för aktivitetsindikatorer

Ej aktuellt för förstudie.

Organisation och genomförande

Arbetsätt

Arbetet med förstudien kommer att ledas av projektledaren som har sin utgångspunkt på plan och exploateringsenheten på Kalmar kommun. Förstudien förutsätter dock ett aktivt engagemang från projektets medfinansiärer. Hälften av de konsulttjänster som köpas inom projektet (trafiksimulering, stråk och nätverksanalys och områdesanalys) kommer att inriktas på analyser av situationen i Växjö. Något som kräver täta kontakter i och med upphandling och

uppdragsbeskrivningar. Linnéuniversitetet kommer att ansvara för resvaneundersökningen bland studenter och medarbetare vid universitetet. De medverkande byggföretagen kommer att bidra i arbetet med att hitta innovativa tekniska lösningar. Projektets arbetsgrupp kommer att ha representanter från både Kalmar kommun och samtliga medfinansiärer. Vem som ska delta i arbetsgruppens möten kommer delvis att variera beroende av vilka frågor som behandlas. Ambitionen är att dock att hela arbetsgruppen ska träffas vid minst 4 tillfälle under projektperioden. Representanterna i arbetsgruppen kommer att ansvara för att förankra arbetet och den slutliga ansökan till genomförandeprojekt inom sin respektive organisation. För att säkerställa engagemang och medfinansiering till genomförandeprojektet kommer ett möte för chefspersoner från samtliga inblandade organisationer arrangeras under den senare delen av förstudien. Vid detta tillfälle kommer resultaten av förstudien samt ett utkast till genomförandeprojekt att presenteras.